

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2013 augusztus Ról-ról

Sándor Erzs: Isteni tenyeres (Ikon, Hír TV, 2013. június. Felelős szerkesztő: Kántor Viola.)

Nagy dolog az elhivatottság. Ilyenkor a műsorvezetői jelzők nem ismernek se istent, se embert, se tényeket. Ekképpen lesz Vidnyánszky Attilából „a XX. században példátlan módon a semmiből színházcsináló ember”. Kántor Viola, az Ikon műsorvezetője ezt még februárban mondta, azóta nyilván utánaolvasott, hogy ki mindenki hozott létre a semmiből színházat a XX. században Vidnyánszky Attilán kívül, akit ebbéli tevékenységében nagyon kicsit, de azért mégis megtámogatott az ukrán–magyar tárcaközi kulturális egyezmény meg némi honi színházszakmai összefogás. Példa nélküli az eset a XX. században kétségtelenül, ha nagyvonalúan átsiklunk a XX. század emblemikus színházcsinálóin, Mejerholdtól kezdve Brechten és Mnouchkine-on át, mondjuk, Major Tamásig. De az a rossz hírem van, hogy még Gyurkó László is a semmiből hozta létre a 25. Színházat, amely kétségtelenül nem jöhetett volna létre az MSZMP hathatós anyagi támogatása nélkül. Ám Vidnyánszky sem szokta visszautasítani az éppen regnáló hatalom pénzét, tehát lapozzunk. Az Ikon kulturális interjú-portré műsornak egyébként persze mindenképpen helye van a nap alatt. A Hír TV-től elvárható személyekkel való beszélgetések higgadt és többnyire közömbös harminc percekét töltenek ki. Mindenki azt mondja, amit szokott, hite és vérmérséklete szerint. Nem történne semmi különös, ha az elhivatottság és a megfelelési kényszer Kántor Viola riportert nem sodorná bele olyan „példátlan” kérdésekbe, amelyeket nyilván maga sem ért. Megkérdezte például Marton Évától, hogy amikor nemzetközi nagy színpadokon énekel, vajon „van-e arra lehetősége, hogy a saját nemzeti kulturális háttérét mégiscsak a szerepformálásba belevigye, hogy ez a kulturális háttér megjelenjen, akár a Metropolitanben énekel, akár Japánban vagy a Scalában?”.

Ez ugye műsorkészítői tolvajnyelven annyit tesz, hogy most tessék a művésznőnek egy kicsit magyarnépnyezetizni, honvágyazni, és drágamagyar nyelv-mindenekfelettizni, amit Marton Éva, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, abszolválni is próbál, mivel hallja, hogy erre lett felkérve. Beszél szegény összevissza, hiszen a kérdésre képtelenség válaszolni, de ezt nem mondhatja, és nem is akarná mondani. Mégis, hogyan lehet az elképzelve, hogy valaki a Metropolitan színpadán, miközben olaszul éneklő a Turandotot, az aranyló magyar búzakalászra és a példátlan magyar igekötőkre gondol? Vagy mégis inkább a következő kiéneklendő hangra?

Kántor Viola riporteri teljesítményét tehát tökéletesen leárnyékolja a kötelezően kimért feladat. Az, amiért odaült vagy odaültették. Biztosan sokáig válogattak, és nagyon meglepődtek, amikor a műsor sikeres castingja után kiderült, hogy Kántor Viola nem más, mint Csúri Ákos Hír TV-s újságíró felesége. Nagyon röstellem magam ezért – bár az ember csak a szüleiről nem tehet, a partneréről azért többnyire igen –, nem is kellene messzemenő következtetéseket levonnom, de tagadhatatlan, hogy Csúri Ákos publicisztikai munkásságának részeként „a nagy, böszme, vad

disznóról” mondott mesét a Kossuth téren, 2006 októberében, kétmillió lelkes Hír TV-néző előtt, akik eközben a kezükben megannyi ördögszarvú, piros nyelvű Gyurcsány-portrét ráztak. Viccelek, Kántor Viola a saját műsorának főszerkesztője, nem volt ott semmiféle casting, egyszerűen erre ébredt egy napon, és ennyiben is maradt a Hír TV főszerkesztőségével; nyilván azt csinál, amit akar, és éppen ezt akarta.

Ehhez képest Kántor Viola a félórás portréműsorában megelégszik pár percnyi magyarságteljesítménnyel. Holott rááldozhatná akár az egész félórát is, de akkor kárba veszne a kérdéseiből hallható felkészülése, ami kétségtelenül van. Bár nehéz dolog sztorikból felkészülni, mert csak úgy lehet rákérdezni, mint Fábry Sándor teszi, egy itt ennél részletesebben nem taglalt show-műsorban. A sztoriból való készülés ugyanis a történet félig elmesélését jelenti emlékezetkihagyásos riportalanyoknak. A fábrysándori hagyományokon alapuló érdeklődés ilyenkor telibe kérdez: és az hogyan is volt, amikor sokévi távollét után, először meríthette bele a kanalát édesanyja pacalos őszibaracklevesébe? Ja, az úgy volt... – és már mesél is az interjúalany, ködös emlékeket idézve az elmúlt egy óráról, amikor ennek a történetnek a felidézésében megegyeztek a büfében. Csak hát közbejött a stúdió, a lámpák és az a német nevű egyén, valami Alzheimer, aki otthon is mindig ismeretlen helyekre rámolja el a papucsát.

Pedig Kántor Viola lehetne akár riporter is. Amikor elkezd figyelni arra, amit a riportalánya mond, továbbgördítve a beszélgetést, igazi kíváncsisággal belekérdez. Ezek a harmincperces interjúműsor legérdekesebb másodpercei, mert sajnos nincsen belőlük több. Mert nyilván érkezik Kántor Viola a főszerkesztői ollóval, és kíméletet nem ismerve, kinyír minden valóságyszerű pillanatot. Maradnak a kérdés helyett félig elmesélt történetek, a magyarságprodukciónak, mint alapvetés, meg a bűgő hang. Mert Kántor Viola előre megfontoltan beszél, pontosabban használ egy hangot, amely lehetne akár az övé is, ha nem lenne ennyire megalkotva. Mélyre zöngített, „szereplős” hang ez, nehéz kitudni belőle a valódi kíváncsiságot, mert a barna máz lefed mindent. Tetszik neki, hallhatóan. Mindehhez képest a Gulyás Dénessel elköltött fél óra megmaradhatott volna annak, aminek indult, szintiszta könyvpromóciónak. Gulyás Dénes írt egy önéletrajzi kötetet, amelyet egyébként az operaénekes tiszteletre méltó önmérséklettel nem húzott ki a zsebéből. Az utolsó percben került csak elő, a maga könyvségében, a műsorvezető kezében, kicsit lapozgatódva. Viszont az biztos, hogy ennek a könyvnek a kapcsán került sor a beszélgetésre, amelynek címét használva vált a műsor keretes szerkezetűvé. A műsorkezdő kérdés – mekkora isten tenyere? – örömteli képzavarrá állt össze a műsor végén, amikor Gulyás Dénesnek meg kellett határoznia isten tenyérméretét. Amely néha nagyon nagy, ám mégis le lehet róla csúszni, ám ez nem jelent okvetlenül lecsúszást is, nem beszélve arról, hogy isten a tenyérével ad vagy elvesz, tényleg tetszőleges dolgokat csinál, elvégre azért ő az isten, és különben is azé a felelősség, aki egy metafora megmagyarázásába belezavarja a riportalanyát. Az már csak hab isten tenyerén, hogy egyszer csak vállakról beszél Gulyás Dénes, miszerint, ha isten valakinek terheket ad, akkor vállakat is ad hozzá. Végszónak nincsen ennél jobb, bárki riporter megnyalhatja isten tenyerének mind a tíz ujját, csak ne zavarja be az örömteli, boldog végbe mindazoknak az élete, akiknek isten terheket osztott ugyan, de a vállakat kifelejtette – ám erről nem esik szó. Annál is kevésbé, mert a műsor harminc perce alatt szakadatlanul percre kész árvízi tudósítások futottak a scrollon: gondoljon mindenki a vállakról és az azon elférő terhekről, amit akar.

Az Ikon műsorlogójának megalkotója a betűket merész tehetséggel megfeleltette a kép és hanglejátszó készülékek megszokott jelképeivel. Ekképpen válik az I egy stop gombbá, az O egy piros felvétel gombbá, és a K a visszacsévelés jelévé. Mit lehet tenni, ha egyszer nem előre, hanem visszafelé mutat az a kis nyíl a K betűn? Végül is a riportalany portréja a múltjából rajzolódik elénk. Gulyás Dénes is valahol a Honvéd együttesbeli kóristaságánál tart, és éppen arról beszél, hogy ott énekelt Korondy György háta mögött a Faust elkárkozásában, amikor

Kántor Viola kérdéséből megtudhatom, hogy nem volt véletlen az emlék felidézése. Bár Gulyás jócskán túlfutott rajta, a riporter szigor gyorsan visszaterelte az előre megbeszélte irányba. Nem tudja nem megkérdezni, tehát megteszi. Mi is a véleménye Gulyás Dénesnek a stuttgarti előadásról, ahol Andrea Moses rendező gyöngyöspatai cigányokat veret gárdistákkal a Rákóczi-induló dallamára? Kántor Viola becsületére legyen mondva: tudja, hogy 2011 októberében volt a bemutató, de azt már nem teszi hozzá, hogy azóta nem sikerült megsértődni rajta, csak most, hirtelen. Természetesen Gulyás Dénes szerint ez idegen Goethe és Berlioz szellemétől. Vélhetően önmagában a cigányverést sem kedvelhették az urak, ám erről nem esik szó. De mert a hazai relativizmus nem ismer kíméletet, a Hír TV-s genius loci még az amúgy szelídjobboldali Gulyás Dénest is belehajsolja egy kis (nagy) rasszizmusba. Aktív operarendezőként fogván föl a feladatot, rá is világít azonnal a fonákra, mert úgy is fel lehetne fogni ezt az egészet, hogy egy kis faluban az öregasszonyok bezárkóznak, mert rettegnak a roma bűnözőktől. Na végre! Idáig akart eljutni az Ikon című műsor, ezt akarta kimasszírozni Gulyás Dénesből. Ahogy az Ikon K betűje jelzi: rohanunk vissza az időben az aktív rasszizmusig. Isten tenyere hidegen izzad, de kit érdekel?

Ikon, Hír TV, 2013. június. Felelős szerkesztő: **Kántor Viola.**

Tetszik

Egy embernek tetszik. Legyél Te az első ismerőseid közül!

Kapcsolódó írások:

1. **Sándor Erzsi: Irén, a nő (Psota a férfiak hálójában. RTL Klub, XXI. század. Szerkesztő Lázs Sándor. 2010. április 7.)** Az RTL Klub XXI. század című műsorának internetes önmeghatározása szerint...
2. **Gyórfy Iván: Beszélni nehéz, mert levegő kell... (Egyenes beszéd, 2006. július 7., péntek Magyar ATV 19.25. Hírigazgató-műsorvezető Kálmán Olga; rendező Hoffmann György; felelős szerkesztő Kunstár Csaba. Közbeszéd – Aktuális háttérműsor, 2006. július 7., péntek Duna Televízió 22.30. Főszerkesztő-műsorvezető Szaniszló Ferenc; rendező Péterfalvi Attila; felelős szerkesztő Kádasi Gyula.)** Gyórfy Iván Beszélni nehéz, mert levegő kell... A görög...
3. **Sándor Erzsi: Kultúrházomlás (Kultúrház, utolsó adás, szerkesztő-műsorvezető Winkler Nóra. MTV1, 2010. szeptember 5.)** Van annak valami indiszkrét bája, amiként a Tisztelt Háztól elhal...
4. **Sándor Erzsi: A humántévés (Csellengők. A Duna TV állandó riportfilmsorozata. Producer és szerkesztő-rendező Incze Zsuzsa.)** 2010-ben tette föl valaki, és a napokban a 4 696...
5. **Sándor Erzsi: A sárkánykirály birodalma (m1 Legenda showműsor, Neoton Família, 2013. május 10.)** Ha nem csúszik át az a kibaszott híradó tíz perccel...

Cimkék: **Sándor Erzsi**